Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

№ 12 GRUDZIEŃ 1927 R. ROK II

SZKOLNICTWO

Miesięcznik poświęcony sprawom wykształcenia i wychowania w wieku przedszkolnym, w szkołach powszechnych średnich, ogólnych i zawodowych oraz wyższych

Wydawca i redaktor **Jan Gołąb.**

Średnia 6 klasowa szkoła powszechna.

(Ciąg dalszy)

Harcerstwo.

Zadaniem harcerstwa w szkole średniej jest wykształcenie poczucia obywatelskiego, oraz tężyzny duchowej i fizycznej konieczny do spełnienia obowiązków obywatelskich. Innemi słowy do harcerstwa należy realizacja przykazania Chrystusowego, które brzmi: „Kochaj bliźniego twego, jak siebie samego". Był czas, kiedy przykazanie to miało znaczenie wyłącznie religijne, tworząc zasady chrześcjańskiej moralności. Był czas późniejszy, trwający bodaj do dziś, w którym umysł ludzki, uznając te zasady, wytworzył formy powszechnej cywilizacji. Jednak ani uznanie zasad moralności, ani wytworzenie jej form zewnętrznych nie może zastąpić samej treści, tj. czynów. Otóż zasadą harcerstwa, jego jedynem i największem przykazaniem są czyny, mające jakąkolwiek wartość dodatnią dla społeczeństwa, państwa, ludzkości. Czyny harcerskie mogą mieć znaczenie negatywne, wyrażone słowami: „Nie czyń bliźniemu, czegobyś nie chciał, by tobie czyniono", oraz znaczenie pozytywne, wyrażone słowami: „Czyń bliźniemu, co chciałbyś, by tobie czyniono". W jednym i w drugim wypadku rozwaga poprzedza każdy harcerski postępek negatywny, Każdy taki postępek wymaga dostatecznej siły moralnej, siły umysłowej oraz kwalifikacji zawodowych. We wszystkich

tych trzech kierunkach uczeń przygotowuje się w szkole średniej ogólnokształcącej i zawodowej. Niezależnie od tych przygotowań, a raczej w miarę ich postępu, harcerz wykonuje bezpośrednio wartościową pracę zawodową z myślą o jaknajlepszem przysłużeniu się nią społeczeństwu wedle swych sił i zdolności, a nie ze względu na przewidziane wynagrodzenie materjalne, chociaż i to ostatnie brane jest przez niego pod uwagę, sprawia bowiem, że harcerz z własnej pracy zaspakaja swoje potrzeby i pod względem materjalnym nie jest ciężarem swoich najbliższych, a nawet przez oszczędność sam w miarę możności pomaga malerjalnie bliźnim. Obowiązki swoje wobec państwa harcerz spełnia według najlepszych swych sił, a w razie potrzeby zdobywa się na największe wysiłki i poświęcenia. Do tak pojętej działalności zawodowej i obywatelskiej, oraz do przygotowania się do niej pod względem moralnym, umysłowym i specjalnym trzeba przedewszystkiem zdrowia i sił fizycznych. Zatem podstawą harcerstwa jest wychowanie fizyczne, na które składa się: higjena warunków materjalnych, jak odżywiania, mieszkania, odzieży i t. p., trybu życia, jak pracy, spoczynku, rozrywek i t. p.; przysposobienie wojskowe sił obronnych państwa, koniecznych dopóki za pomocą wojen rozstrzygane będą spory międzypaństwowe, gimnastyka, sporty, zabawy i wycieczki, przyczem głównem zadaniem wycieczek są ćwiczenia w szybkiej orjentacji i zaradności w trudnych sytuacjach, ćwiczenia o charakterze wojskowym i inne, a obok ćwiczeń fizycznych badania regjonalne i z niemi związane wydawanie odpowiedniego czasopisma informacyjnego dla publicznego użytku.

Ponieważ każda miejscowość, każdy powiat, każde państwo ma swój odrębny charakter, na który składają się różne warunki geogr. i przyr., oraz historyczne i społeczne, a ta odrębność wpływa decydująco na kształtowanie się stosunków społecznych i międzynarodowych, przeto harcerz musi brać tą odrębność pod uwagę swojej działalności obywatelskiej, jeżeli chce, żeby ta ostatnia była celowa i skuteczna; musi więc ją poznać za pomocą prac i badań regjonalnych. Treścią tych prac i badań będą następujące zagadnienia w odniesieniu do najbliższej okolicy (w I kl.), powiatu (w II kl.), województwa (w III kl.) państwa całe-

go (w IV kl.) Europy (w V kl.) i kuli ziemskiej (w VI kl.) jaką jest temperatura, ile światła i ciepła posyła życiodajne słońce w różnych porach dnia i roku zależnie od położenia geograficznego, wzniesienia nad poziom morza, nachylenia i t. p. okoliczności; jak często z jaką siłą i ile wody spływa z chmur w postaci deszczu, śniegu, czy gradu; jaki jest zasób, spadek i od niego zależna szybkość wody płynącej oraz położenie wody stojącej; jaką jest gęstość, skład i czystość powietrza, oraz siła i kierunek wiatrów; jakie i w jakiej ilości minerały są w głęgi i na powierzchni ziemi, jaki jest obszar, skład, rodzaj, podłoże i nawodnienie gleby urodzajnej, jakie są drogi i środki komunikacyjne, obszar, i rodzaj nieużytków, jakie gatunki roślin i zwierząt najlepiej się udają, jakie średnio, a jakie najgorzej; jaki jest stan przemysłu wydobywczego jak np. rolnictwa, leśnictwa, rybołóstwa, górnictwa i t. p. pod względem kapitału zakładowego i obrotowego, wysokości, wartości i kosztów produkcji, wysokości płac zarobkowych, ilości i kwalifikacji pracowników, wydajności pracy, rodzaju maszyn i urządzeń; jak się rozwija pod tymi względami handel, rzemiosła i przemysł fabryczny; jakiego rodzaju jest piękno przyrody, rodzime budownictwo, zdobnictwo, stroje, pieśni, muzyka i inne sztuki piękne owiewające życie poezją; jaką przeszłość i obecne warunki społecznego życia; jakie szkoły instytucje, stosunki polityczne, jaka liczba, przyrost i gęstość zaludnienia; wreszcie jaki jest typ i kultura, język i gwara, przyzwyczajenia i upodobania, wady i zalety ludzkie ze względu na powyższe czynniki, wyciskające swoje piętno na psychice i zewnętrznych cechach człowieka.

Pod względem organizacji młodzież każdej klasy szkoły średniej stanowi osobną drużynę harcerską podzieloną na kilkuosobowe zastępy, wszystkie zaś drużyny tworzą hufiec harcerski o dyscyplinie na pół wojskowej z tem, że harcerz co pewien czas składa raport swemu przełożonemu ze swoich postępków harcerskich i na podstawie tego raportu zostaje uznany ochotnikiem, albo harcerzem pierwszego, drugiego lub trzeciego stopnia podobnie, jak to się dzieje w szkole początkowej.

Wykształcenie zawodowe.

Jakkolwiek sprawą wykształcenia zawodowego nie zajmuje się bezposrednio średnia szkoła ogólnokształcąca, to jednak jest ona ze szkołami zawodowemi, jaknajściślej związaną, ponieważ uczeń średniej szkoły ogólnokształcącej musi pobierać jednocześnie wykształcenie zawodowe stosownie do swoich upodobań i zdolności w odpowiednich zakładach, które z tego względu pozostają w ścisłym kontakcie ze szkołą ogólnokształcącą. Uczeń szkoły ogólnokształcącej, który nie kształci się zawodowo oddaje się bezpośredniej pracy niekwalifikowanej bez względu na stan majątkowy. Uczeń, ktory nie kształci się zawodowo, ani nie oddaje się bezpośredniej pracy użytecznej dla społeczeństwa, musi opuścić szkołę ogólnokształcącą. Jest to konieczne dla wytępienia dyletantyzmu i wstrętu do pracy, którą dziś wykonuje przeważnie tylko. ten, kto musi na chleb zarobić, ludzie zaś majętni od pracy się zazwyczaj uchylają, nie wiedząc, że praca kwalifikowana, czy niekwalifikowana, byle pożyteczna dla społeczeństwa jest jedyną dźwignią godności osobistej i honoru człowieka, oraz zdrowia fizycznego i psychicznego. Programy i rodzaje szkół zawodowych opracują fachowcy zależnie od potrzeb społecznych i państwowych, zasada jednak organizacji pozostanie ta sama we wszystkich szkołach zawodowych. Zasadą tą jest uczyć praktycznie bezpośredniej pracy zawodowej w istniejących zakładaoh i przedsiębiorstwach przemysłowych, handlowych, rolnych w laboratorjach, urzędach i instytucjach użyteczności publicznej i t. p. ograniczając teorytyczne wykłady do koniecznego minimum. Zasada praktycznej nauki pracy zawodowej musi być wprowadzona do szkół zawodowych, jeżeli chcemy młodzież nauczyć solidnej i umiejętnej pracy zawodowej, zamiast jałowego rozprawiania, dyletantyzmu i partactwa. Porzucić więc trzeba sztuczne sposoby zawodowego wykształcenia w tradycyjnych ławkach szkolnych, natomiast trzeba chłopaka czy panienkę umieścić w samem centrum bezpośredniej twórczej pracy zawodowej i umożliwić im wzięcie czynnego udziału w tej pracy w rozmaitych zakładach, przedsiębiorstwach, firmach handlowych, instytucjach, warszta-

tach, gospodarstwach wzorowo prowadzonych i t. p. które okażą się najbardziej celowemi szkołami, zwłaszcza jeżeli tak pojęte wykształcenie zawodowe będzie prawnie zabezpieczone i oparte na pewnych podstawach naukowych.

Skutkiem przewagi bezpłodnego werbalizmu zakorzenił się zwyczaj, że lekarze, prawnicy i t. p. przedstawiciele t. zw. wolnych zawodów i do nich zbliżonych stanowisk społecznych rozpoczynają swoje wykształcenie zawodowe dopiero w szkołach wyższych po ukończeniu wykształcenia ogólnego w szkole średniej. Najpierw więc przez kilka długich lat w szkole średniej odsuwa się młodzież metodycznie od wszelkiej twórczej pracy społecznej, zabijając w niej zdrowy pęd do tej pracy, a potem, kiedy już zdołano zdemoralizować zdrowy instynkt do pracy, raptem stawia się młodego człowieka przed alternatywą pracy zawodowej. Nic więc dziwnego, że praca ta jest podejmowana przeważnie niechętnie i tylko z konieczności dla zdobycia materjalnych warunków życia i co najwyżej dla karjery osobistej z zupełnem nieraz niezrozumieniem wartości samej pracy dla społeczeństwa a już z najzupełniejszą obojętnością dla jej doskonalenia. Toteż mamy dużo, nawet za dużo, lekarzy od przeróżnych chorób, ale mało mamy higjenistów, podejmujących twórczą pracę dla powszechnego zabezpieczenia organizmu ludzkiego od chorób i nieszczęśliwych wypadków; mamy dużo prawników, zajmujących się występkami ludzkimi, ale mało takich, którzyby działalnością swoją obywatelską zapobiegali tym występkom, mamy dużo księży od obrzędów wyznaniowych, ale mało kapłanów, dających z siebie przykład dążenia do człowieczeństwa doskonałego na wzór Chrystusowy; mamy dużo profesorów, ale jakże mało wychowawców i rzetelnych pracowników w szkolnictwie; mamy dużo urzędników, polityków i przedstawicieli instytucji państwowych, ale jak mało twórców ładu społecznego, który jest jedynym warunkiem siły i twórczej potęgi państwa; mamy dużo inżynierów, handlowców, agronomów, oficjalistów, biuralistów i t. p. ale mało ludzi przedsiębiorczych, umiejących być niewolnikami otaczających warunków, lecz twórcami życia społecznego pod względem ekonomicznym —

jednem słowem mamy dużo znawców, ale przerażająco małą garstkę ludzi pracy. Jest to zjawisko tem groźniejsze, że ma miejsce przedewszystkiem wśród górnych warstw społeczeństwa — warstw, które z natury rzeczy winne iść na czele zbiorowego życia społecznego.

Jedynym sposobem uwolnienia społeczeństwa od tej charakterystycznej bierności i powierzchowności jest usunięcie przyczyny tych chorobliwych zjawisk, a mianowicie umożliwienie młodzieży średniej szkoły ogólnokształcącej bezpośredniej pracy wartościowej w obranym zawodzie, nie wyłączając wolnych i im podobnych zawodów. Każdy z tych zawodów ma tak szeroki zakres działania, że starczy odpowiedniej pracy nietylko dla studenta wyższej szkoły zawodowej, ale i dla początkującego ucznia-praktykanta w wieku od 15—17 lat, oraz starszego w wieku od 18—20 lat. Taki podział jest konieczny ze względu na prawo biogenetyczne rozwoju człowieka, dzięki któremu odróżniamy dwa okresy wykształcenia zawodowego ucznia średniej szkoły ogólnokształcącej, a mianowicie początkowy okres trzyletni pod nazwą początkowej szkoły zawodowej, przypadający na wiek 15—17, oraz następny okres trzyletni pod nazwą średniej szkoły zawodowej w wieku od 18—20 lat. Jeżeli absolwent początkowej szkoły zawodowej z jakichkolwiek powodów nie może pobierać dalszego wykształcenia zawodowego w średniej szkole zawodowej, wówczas uczęszczając nadal do średniej szkoły ogólnokształcącej, staje się jednocześnie czynnym wykwalifikowanym pracownikiem w podrzędniejszych sprawach danego zawodu. Tak samo absolwent średniej szkoły zawodowej może zaprzestać dalszego kształcenia się zawodowego i oddać się pracy zawodowej już w szerszym zakresie.

Jakkolwiek praca zawodowa ucznia—praktykanta wymaga czujnej opieki i połączona jest z pewnemi kosztami, to jednak przy dobrem kierownictwie jest ona zawsze użyteczna, winna być więc odpowiednio wynagradzana. Wynagrodzenie za pracę zawodową zapewnia uczniowi utrzymanie bez względu na jego stan majątkowy i umożliwia mu kontynuowanie swego wykształcenia ogólnego i zawodowego dzięki własnej pracy, co nie mało przyczynia się do wyrobienia siły

charakteru i poczucia własnej godności, która mu nie pozwoli na lekkomyślne traktowanie życia.

Samorząd szkolny. Życie i działalność średniej szkoły ogólnokształcącej i z nią współdziałających szkół zawodowych koncentruje się w samorządzie szkolnym, który jest zorganizowany na wzór państwowych rządów antynomjalnych (patrz № 9—10 niniejszego czasopisma). Zależnie od usposobienia uczeń o skłonnościach bardziej uczuciowych staje się z własnej woli członkiem szkolnego stronnictwa prawa bożego (prawicy), które stanowiąc szkolną straż samorządową, ma zadanie przestrzegać w samorządzie, boskich praw moralności, j. t. sprawiedliwości i dążyć do postępowej realizacji dobra na terenie samorządu szkolnego. Natomiast uczeń o skłonnościach bardziej poznawczych staje się, również z własnej woli, członkiem szkolnego stronnictwa prawa ludzkiego (lewicy), które stanowiąc szkolną straż społeczną, ma zadanie przestrzegać w samorządzie ludzkich praw postępu do człowieczeństwa doskonałego i dążyć do postępowego poznawania prawdy na terenie samorządu. Mogą być i tacy uczniowie, którzy nie należą do żadnego z wymienionych stronnictw, ci nie biorą udziału bezpośredniego w życiu samorządowem, są jednak członkami samorządu szkolnego i podlegają jego zarządzeniom. Z pośród najbardziej czynnych swoich członków stronnictwo prawa ludzkiego pod przewodnictwem powołanego z pośród siebie prezesa wybiera na pół roku 12 członków szkolnego sejmu, po 2 z każdej gminy, w granicach zaś swego powiatu szkolnego 9 członków szkolnego sejmiku powiatowego po 3 z każdej gminy, a w granicach swej gminy szkolnej 6 członków szkolnej rady gminnej. Wszystkich zatwierdza zwierzchnik samorządu szkolnego na wniosek ministra spraw wewnętrznych i za wiedzą i zgodą rady pedagogicznej. W razie sprzeniewierzenia się w swojej działalności któregokolwiek z wybranych albo innych członków zadaniom swego stronnictwa, sąd koleżeński tego stronnictwa—złożony z rzecznika, obrońcy i trzech sędziów, a mianowany przez zwierzchnika samorządu z pośród członków tego samego stronnictwa i na jego wniosek — pociąga winnego do odpowiedzialności i w razie udowodnienia

winy może ukarać upomnieniem, naganą, odwołaniem z sejmu, sejmiku lub rady gminnej przed upływem kadencji, wreszcie wydaleniem ze stronnictwa. W dwu ostatnich wypadkach wyrok jest ważny po zatwierdzeniu go przez zwierzchnika samorządu za wiedzą i zgodą rady pedagogicznej. Na miejsce opróżnione przez odwołanie stronnictwo wybiera nowego członka na resztę okresu bieżącej kadencji.

Z pośród najbardziej czynnych swoich członków stronnictwo prawa bożego pod przewodnictwem powołanego z pośród siebie prezesa wybiera na pół roku 12 członków szkolnego senatu, w granicach zaś swego powiatu szkolnego starostę, sekretarza, komendanta policji, rzecznika, obrońcę i sędziego pokoju, wreszcie w granicach swej gminy wójta, sekretarza i policjanta. Wszystkich zatwierdza zwierzchnik samorządu na wniosek ministra spraw wewnętrznych i za wiedzą i zgodą rady pedagogicznej. W razie sprzeniewierzenia się w swej działalności zasadom stronnictwa zachowania sprawiedliwości przez jego członka następuje osądzenie winnego przez sąd koleżeński prawicy analogicznie, jak to się dzieje w stronnictwie lewicy.

Każda klasa średniej szkoły tworzy osobną gminę szkolną, której zadaniem jest wykonywać rozporządzenia ministrów, prowadzić imienną ewidencję obu stronnictw w gminie, przyjmować zgłaszających się do tych stronnictw członków i wykreślać ich na własną prośbę, lub na m cy wyroków sądów koleżeńskich, prowadzic statystykę frekwencji i dziennik działalności obywatelskiej członków gminy, utrzymać ład i porządek w obrębie swej gminy—według postanowień rady gminnej, której przewodniczy wójt.

Pierwsze trzy klasy szkoły średniej tworzą jeden powiat, następne zaś trzy drugi powiat szkolny. Zadaniem powiatu szkolnego jest wykonywanie rozporządzeń ministrów szkolnych, liczbowa ewidencja członków obu stronnictw w powiecie, liczbowa statystyka frekwencji i działalności obywatelskiej członków powiatu szkolnego, przestrzeganie ładu i porządku w obrębie powiatu, podnoszenie kultury powiatu na coraz wyższy poziom przez urządzanie popisów, wystaw, zawodów i t. p. według postanowień sejmiku

powiatowego, któremu przewodniczy starosta, wreszcie wymierzanie sprawiedliwości przez sąd pokoju.

Wszyscy członkowie obu stronnictw wybierają z pośród członków samorządu na pół roku zwierzchnika samorządu szkolnego. wybory zatwierdza rada pedagogiczna. Zwierzchnik mianuje i odwołuje według własnego uznania i za wiedzą i zgodą rady pedagogicznej ministrów szkolnych: ekonomji, matematyki, nauk przyrodniczych, spraw religijnych, sztuk pięknych, polityki, harcerstwa, spraw zawodowych, sprawiedliwości oraz spraw wewnętrznych i zewnętrznych. Ten ostatni jest zarazem prezesem ministrów. Obowiązkiem każdego ministra jest w zakresie swego resortu sporządzenie projektów rozporządzeń do wykonania istniejących ustaw, przedłożenie tych projektów zwierzchnikowi samorządu do podpisu, oraz wykonanie podpisanych przez zwierzchnika rozporządzeń. Wszyscy ministrowie tworzą radę samorządu szkolnego, której obowiązkiem jest sporządzenie przez odnośnych członków rady projektów potrzebnych ustaw i przedłożenie ich zwierzchnikowi samorządu do podpisu, oraz przedłożenie podpisanych przez zwierzchnika projektów wraz z motywami ich konieczności władzy ustawodawczej do uchwalenia. Treścią ustaw i rozporządzeń samorządowych są obowiązujące programy wychowania i wykształcenia w średniej szkole ogólnokształcącej oraz w początkowych i średnich szkołach zawodowych, toteż zwierzchnik samorządu podpisuje każdy projekt ustawy, czy rozporządzenia, za wiedzą i zgodą rady pedagogicznej, której członkowie ze swej strony przygotowują we właściwym czasie odpowiedni umotywowany materjał programowy, zatwierdzony przez władze szkolne.

Ministrowie odpowiedzialni są przed władzą ustawodawczą za brak projektów potrzebnych rozporządzeń, a jako członkowie rady samorządowej za brak projektów potrzebnych ustaw (odpowiedzialność społeczna) i w takich wypadkach władza ustawodawcza może wyrazić każdemu ministrowi i całej radzie samorządowej votum nieufności. Ministrowie odpowiedzialni są również przed zwierzchnikiem za niewykonanie istniejących rozporządzeń, a cała rada samorządowa za nieprzedłożenie władzy ustawodawczej pro-

jektów ustaw, podpisanych przez zwierzchnika samorządu (odpowiedzialność administracyjna). Tak odpowiedzialność społeczną, jak odpowiedzialność administracyjną ministrów i rady samorządowej rozstrzyga zwierzchnik samorządu przez odwołanie opieszałych i mianowanie nowych ministrów według własnego uznania, oraz za wiedzą i zgodą rady pedagogicznej. Votum nieufności władzy ustawodawczej może być czasem niesprawiedliwe jeżeli za takie uzna je zwierzchnik samorządu, wówczas za wiedzą i zgodą rady pedagogicznej pozostawia atakowanych ministrów na dotychczasowem stanowisku, chyba, że oni sami podadzą się do dymisji.

Zadaniem więc zwierzchnika samorządu jest przy pomocy ministrów i rady samorządowej realizować na terenie samorządu szkolnego ludzkie prawo postępu do człowieczeństwa doskonałego według boskich praw moralności. Zwierzchnik wraz z ministrami i radą samorządową stanowi władzę wykonawczą. W razie uznania przez siebie za szkodliwą działalność władzy ustawodawczej zwierzchnik może za zgodą rady pedagogicznej rozwiązać przed upływem kadencji sejm lub senat albo całą władzę ustawodawczą z równoczesnem zarządzeniem nowych wyborów na resztę okresu bieżącej kadencji. Tak samo na wniosek odnośnych ministrów może zwierzchnik rozwiązać sejmiki powiatowe i rady gminne, oraz może odwołać z zajmowanych stanowisk poszczególnych członków samorządu na wniosek odnośnych ministrów lub sądów koleżeńskich, jeżeli uzna działalność tych instytucji czy osób za niezgodną z prawem ludzkiem postępu lub z prawem boskiem moralności. Jako uosobienie rozumu i praw samorządu zwierzchnik jest nietykalny i nieodpowiedzialny przed żadną instytucją samorządu, jedynie zależny jest w swojej działalności od rady pedagogicznej, wszyscy członkowie samorządu szkolnego winni mu są bezwzględny respekt i poszanowanie. Szkolna władza ustawodawcza składa się z sejmu i senatu. Posłami do sejmu mogą być tylko członkowie stronnictwa prawa ludzkiego postępu. Pod przewodnictwem wybranego z pośród siebie marszałka sejmu podejmuje krytykę działalności ministrów i rady samorządowej, oraz rozpatruje i uchwala lub odrzuca

projekty ustaw, przedłożone przez ministerjalną radę samorządu — wszystko pod kątem prawa ludzkiego postępu. Senatorami mogą być tylko członkowie stronnictwa boskiego prawa moralności. Pod przewodnictwem wybranego z pośród siebie marszałka senat podejmuje krytykę działalności i rady samorządowej, oraz rozpatruje i uchwala lub odrzuca projekty, przedłożone przez ministerjalną radę samorządową — wszystko pod kątem boskiego prawa moralności. W razie odrzucenia projektu ustawy przez jedną lub obie izby ustawodawcze, rada pedagogiczna wadług swego uznania wprowadza w życie obowiązujący program dotyczącej działalności szkolnej z pominięciem samorządu szkolnego.

Władze sądownicze pierwszej instancji stanowią sądy pokoju z ministrem sprawiedliwości na czele, drugą instancją jest wychowawca danej klasy, a najwyższą rada pedagogiczna z dyrektorem na czele. Władzę kierowniczą stanowią wszyscy członkowie rady pedagogicznej. Zadaniem władzy kierowniczej jest: nadawanie odznaczeń a) za pełne poświęcenia p o s t ę p k i harcerskie i obywatelskie. b) za uświetnienie społeczności szkolnej nadzwyczajnymi umiejętnościami naukowemi i zawodowemi; kontrola samorządu a) przez przyjmowanie i załatwianie podań dotyczących udziału w obywatelskiem życiu szkolnem, b) przez sprawdzanie rachunkowości samorządu, regulowanie administracji samorządu a) przez likwidowanie dyscyplinarne wszelkich niedomagań, zatargów i nieporozumień wynikłych na tle działalności samorządowej (w tym celu w łonie każdej instytucji samorządowej powstaje sąd dyscyplinarny, którego drugą instytucją jest wychowawca danej klasy, a najwyższą rada pedagogiczna), b) przez czuwanie nad prawomocnością wszelkich stosunków administracyjnych, wywieranie wpływu kierowniczego na bieg samorzutnej działalności w społeczeństwie szkolnem a) przez rozwijanie i przestrzeganie czystości zasad moralnych, b) przez rozwijanie władz umysłowych) utrwalanie i doskonalenie umiejętności ogólnych i zawodowych, oraz przez kierowanie działalnością obywatelską młodzieży. Członkowie władzy kierowniczej rozdzielają pomiędzy siebie odpowiednio powyższe funkcje.

Metryka biogenetyczna.

Podobnie jak w wieku przedszkolnym i w powszechnej szkole początkowej, tak i w szkole średniej każdy uczeń i każda uczennica posiada swoją metrykę biogenetyczną, która jest dalszym ciągiem metryki z lat ubiegłych. Zadaniem metryki biogenetycznej, prowadzonej przez wychowawcę danej klasy, jest wierne odzwierciadlenie istoty wychowanka, potrzebne dla niego samego do celowej i skutecznej pracy nad sobą przy umiejętnej pomocy grona pedagogicznego. Treścią metryki byłaby ocena co pół roku całokształtu życia i działalności z danego okresu według następującej skali i z zastosowaniem 5 stopni (wybitny, bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny), o ile charakter przedmiotu nie wymaga innego określenia, podanego we właściwem miejscu: jęz k artystyczny ze strony grona pedagogicznego, jako metoda kształcenia uczuć, uczuciowość, zgodność świadomości uczuciowej dobra fizycznego i duchowego. zgadzanie się z wolą bożą, czyli z najwyższem prawem istnienia, zdolność do poświęceń poczucie sprawiedliwości, język naukowy ze strony grona pedagogicznego, jako metoda kształcenia władzy poznawczej, zdolności poznawcze, zgodność świadomości poznawczej doświadczenia fizycznego i objawienia duchowego, poczucie godności osobistej, poczucie odpowiedzialności za swoje czyny, rzetelność, popęd do wiedzy, pewność wiedzy, szczególne zdolności (wymienić) szczególne upośledzenia (wymienić), język krytyczny ze strony grona pedagogicznego jako metoda kształcenia władzy zrozumienia, zrozumienie tożsamości prawdy i dobra, postępy w nauce ekonomji, postępy w matematyce, postępy w nauce o świecie i o człowieku, postępy w nauce o polityce, postępy w nauce o historji cywilizacji, postępy w nauce o języku ludzkim, postępy w religji, rodzaj artystycznych upodobań (wymienić) smaki estetyczny, rodzaj wykształcenia zawodowego (wymenić), wartość wykonania bezpośredniej pracy zawodowej, przynależność do stronnictwa szkolnego wymienić), szczególne wyróżnienia i odznaczenia (wymienić), kary za ujemną działalność (wymienić), poczucie obywatelskie, stopnie harcerskie i okresy ich

trwania (wymienić), wybitne czyny harcerskie i obywatelskie (wymienić), rozwaga, praca nad wykształceniem swego umysłu. praca nad udoskonaleniem swego charakteru, praca nad swojem wykształceniem zawodowem, siła moralna, siła umysłowa, siła fizyczna, zdrowie, warunki zdrowotne, przysposobienie wojskowe, usposobienie (wesołe, poważne, smutne, zgryźliwe, ponure), ofiarność, udział w pracach regjonalnych (wymienić), szybkość orjentacji, zaradność, szczególnie lubiane zajęcia (wymienić), ogólny postęp w realizowaniu ludzkiego prawa.

Metody wychowania i wykształcenia.

Jak zauważyliśmy w skali oceny, są trzy zasadnicze metody wychowania i wykształcenia, a mianowicie język artystyczny, język naukowy i język krytyczny. Nie tylko jednak język ludzki jako żywe słowo, brany jest tu pod uwagę, ale i życie indywidualne członków grona pedagogicznego jako przykład, oraz wszystkie te urządzenia, obrazy, modele przyrządy, wykresy, eksperymenty, okazy, podręczniki i t. p. pomoce naukowe dzięki umiejętnej i gorliwej zabiegliwości grona pedagogicznego przemawiają do uczuć, władz poznawczych, lub krytycznych młodzieży. Metody w szkołach zawodowych jakkolwiek w ogólnych zarysach są te same jakie w szkole ogólnokształcącej, to jednak w szczegółach różniczkują się odpowiednio ze względu na obowiązującą zasadę nauczania zawodowego za pomocą bezpośredniej pracy wartościowej, wykonywanej przez młodzież.

W Nr. 6—12 niniejszego czasopisma starałem się ująć całokształt zagadnienia średniej szkoły ogólno-kształcącej pod względem programowym i metodycznym, oraz rownoległych do niej szkół zawodowych pod wzgledem zasadniczym.

Adres Redakcji i Administracji: — Sawin, pow. Chełm Lubelski.

PRENUMERATA:

rocznie	zł. 4.00
półrocznie	„ 2.00
numer pojedyńczy	„ 0.35

Polskie Zakłady Graficzne w Chełmie